ÓBUDAI ÁRPÁD GIMNÁZIUM

BIOLÓGIA HÁZIVERSENY 2020. szeptember

Név, osztály:

I. VIRÁGKALENDÁRIUM: Erdőszegélyek bokrai 31p/

a) Nevezd meg a képen látható növényfajokat! (5)

1.	2.	3.
4.	5.	

b) Párosítsd a fajokat a rájuk jellemző leírással! Válaszodat (a sorszámot) a rubrikába írd! (26)

a	Erdőssztepp-növényzetben valódi szegélycserje. Jókora, sűrűn bokrosodó cserje, elérheti akár a 3 méter magasságot is. Általánosan elterjedt, nem védett.	
b	Hazánkban ritka. Zártabb erdőállományokban, szurdokerdőkben, sziklaerdőkben, montán bükkösökben, lucosok peremén fordul elő.	
c	Sárga virágú májusi cserje, 1-2 m magasra nő meg, jellegzetesen vesszős, sötétzöld hajtású növény, a szára bordás. Mészmentes, savanyú talajon él. Hazánkban acidofil erdők szegélyén él, főleg a Dunántúlon.	
d	Hajtásait igen sűrűn fedik apró tüskék, nem véletlen a magyar elnevezése.	
e	Egyik legelterjedtebb, április végétől nyíló cserjénk. Előfordul tölgyesekben a cserjeszinten, lomberdők szegélyén, erdei tisztásokon.	
f	Hegyvidéki faj, nálunk alhavasi maradvány.	
g	Fája élénk kénsárga, ám ez csak a friss vágási területeken látszik.	
h	Pillangósvirágú, a virágai nagyok és magányosak, de sűrűn ülnek a száron.	
i	Nem igazán nő egy méternél magasabbra, sokszor csak 30-50 cm-es cserje.	
j	Nem nő magasra, a fél métert is ritkán éri el. Rendszerint földfelszín alatti tarackszerű szárával vegetatívan terjedő csoportokban találjuk a melegebb fekvésű, naposabb erdőszegélyeken.	
k	2-2,5 m-nél nem nő magasabbra. Hajtásrendszere erős, sűrűn állnak a levelek.	
l	Hajtásai tüskétlenek, ennek alapján lehet a legbiztosabban felismerni.	
m	Lomblevele karéjos, az egyes karéjok hegyesek, a rokon fajoktól eltérően a szélük ép, legfeljebb a csúcsokon fogacskásak.	
n	Fiatal hajtásait sűrűn borítják tűhegyes, egy tőből háromfelé ágazó tövisek.	
o	Virágai öttagúak, nagyok, magányosak, a szirmok bíborpirosak vagy sötét rózsaszínűek. Csészelevelei keskenyek, szálasak.	
p	Lomblevelei hármasak. A magasabban lévő felsők mindig kisebbek és keskenyebbek, mint a nagyobb és szélesebb lejjebb lévő levélkék.	
q	Virágai magányosan állnak, öttagúak, sziromlevelei krétafehérek.	
r	Virágai öttagúak, a szirmai fehérek, bennük a sok porzó között jól láthatóan egyetlen vagy 2 bibével.	
s	Lomblevelei szárnyasan összetettek, a levélkék száma változó, 7-11 db lehet. A csipkebogyó termése éretten lecsüngő.	
t	Lomblevelei hosszúkásan oválisak, szélük finoman fűrészes és szálkás.	
u	Az egész országban elterjedt, de a Dunántúlon és az Alföldön ritkább.	
v	Termése nagy, jól láthatóanszőrös hüvelytermés. A vadak szívesen fogyasztják, ezért vadtakarmányként is ültetik.	
w	Virágai lecsüngő fürtökben lógnak a hajtásokon, erős szagúak. Bennük a porzók egy ingerjelenséget, a tigmonasztiát mutatják: ha a tövükön finoman megérintjük őket, akkor a bibére hajolnak.	

x	Hazánkban él: az Északi-középhegységben, Börzsönytől a Zempléni-hegységig, a magasan fekvő területeken telepszik meg. Továbbá előfordul: a Kőszegi-hegységben, az Őrségben, a Vend-vidéken.	
y	A termés éretten piros csontár. Nem védett.	
z	Termése hosszúkás bogyó, éretten vörösbe hajló narancssárga, savanykás ízű. Télen a madarak kedvelt csemegéje.	

II. HAZAI TÁJAKON: A Geresdi-dombság 29p/__

1. Hol helyezkedik el a dombság? Milyen útvonalak keretezik? (3)

_____

_____

2. Mekkora területe? Mekkora területe tartozik a Natura 2000-hálózathoz? (2)

_____

3. Mi az alapkőzete? (1)_____
4. Milyen kőzetek találhatók szélein, határain és tágabb peremén? (6)

_____

_____

_____

5. Mikor és melyik hegységképződés során képződött a dombság fő tömege? (1)_____
6. Milyen erdőtársulás található itt? Milyen tájidegen fajok vannak jelen nagy számban? (2)

_____

7. Nevezd meg az alábbi itt élő rovarfajokat! (3)

1.	2.	3.

8. Írj példafajokat a cikkből az alábbi növénycsaládokra: (3)
a) boglárkafélék:_____
b) ajakosak:_____
c) érdeslevelűek:_____

9. Milyen történelmi, gazdasági, földtani érdekességek vannak az alábbi települések vagy helyek közelében? (6)
a) Bátaapáti határa:_____

_____

b) Hutai-patak völgye:_____

_____

c) Mórágy: _____

_____

10. Nevezz meg legalább 2 itt élő védett harasztot! (2) _____

<u>Leadási határidő</u>: 2020. október 9.
Természettudományi Tanári, a biológia tanárodnak add!
NEVEDET, OSZTÁLYODAT NE FELEJTSD EL FELÍRNI!

Forrás: TermészetBúvár 2020/2. szám, internet

Összesen: 60 pont/